

Burgemeester van Utrecht
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
 www.utrecht.nl/

Schreeuw om Leven / Kies Leven

T.a.v. 5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Email: 5.1.2.e

Behandeld door 5.1.2.e
Doorkiesnummer 14030
E-mail 5.1.2.e@utrecht.nl
Bijlage(n) 1
Uw kennisgeving van -

Datum 30 september 2021
Ons zaaknummer 9248868-1
Onderwerp Definitief besluit demonstraties SOL
Verzonden
 Bij antwoord datum, zaaknummer en onderwerp vermelden

Geachte 5.1.2.e

U heeft op 6 september een kennisgeving gedaan voor een demonstratie op 4 oktober. De aangevraagde locatie was de laad- en loszone.

Op 22 september heeft u een email gestuurd met de vraag of u toestemming krijgt om op 4 oktober vóór het Vrelinghuis te kunnen demonstreren in verband met de nieuwe coronaregels. Deze email beschouwen wij als een aanvulling op uw kennisgeving. Deze nieuwe kennisgeving maakt dit nieuwe besluit noodzakelijk.

Ik ga in op de volgende onderwerpen in dit besluit.

- Toetsingskader demonstraties;
- Huidige situatie (op Biltstraat);
- Uw rechten en die van anderen;
- (Waarnemingen over) gedrag demonstranten Schreeuw om Leven;
- Beoordeling kennisgeving;
- Besluit;
- Vervolg.

Toetsingskader demonstraties

De vrijheid van meningsuiting en - in het verlengde daarvan - de vrijheid van betoging zijn belangrijke waarden in onze democratische samenleving.

Ik beoordeel elke demonstratie op grond van de Wet openbare manifestatie (Wom). Op grond hiervan kunnen op drie gronden beperkingen worden opgelegd aan een demonstratie of kan deze preventief worden verboden:

- ter bescherming van de gezondheid,
- in het belang van het verkeer en/of
- ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

Hierbij neem ik de ervaring met (uw) demonstraties in de stad Utrecht over abortus mee in de beoordeling en tevens andere demonstraties in deze tijd van de huidige coronacrisis. Daarnaast neem ik onder meer de uitspraak van de voorzieningenrechter over de demonstraties bij de abortuskliniek in Heemstede.

Huidige situatie (op de Biltstraat)

Hieronder som ik de zaken op die relevant zijn bij de beoordeling van uw kennisgeving op basis van de Wom:

- In Nederland is momenteel sprake van een coronacrisis. Sinds 25 september geldt niet meer de verplichte afstand van 1,5 meter tussen personen, echter geldt nog steeds het advies om afstand te houden.
- Aan de zijde van het Vrelinghuis op de Biltstraat ligt een trottoir met een breedte van ongeveer 1.40 meter wat versmald wordt op sommige plekken door geparkeerde fietsen. Aansluitend aan het trottoir ligt een ongeveer 2.40 meter brede fietsstraat. Deze fietsstraat wordt door een smalle groenstrook gescheiden van de HOV-baan voor het hoogwaardige openbaar vervoer. De fietsstraat van de Biltstraat is een druk bereden route van de binnenstad naar Utrecht-Oost en in het bijzonder het kantorenpark Rijsweerd en het Utrecht Science Park. De fietsstraat wordt naast fietsen, elektrische fietsen en brommers tevens gebruikt door autoverkeer waaronder (kleine) vrachtwagens. In de omgeving van de Biltstraat zijn meerdere kinderdagverblijven en een school gevestigd die een verkeer aantrekkende werking hebben. In het bijzonder is het rond bepaalde tijden zeer druk.
- De demonstraties vinden (deels) plaats tijdens de drukke ochtendspits en op tijden dat scholen en kinderdagverblijven in bedrijf zijn. Het betreft hier kwetsbare deelnemers in het verkeer. In het bijzonder tijdens haal- en brengtijden vraagt de verkeersveiligheid bijzondere aandacht.
- Er is tijdens de demonstraties tegen abortus in Utrecht meerdere malen sprake geweest van (woordelijke) conflicten tussen demonstranten, passanten en bezoekers van de kliniek. Er zijn personen die aanstoot nemen aan de demonstraties tegen abortus en hier letterlijk ruimte van willen nemen.
- Op de Biltstraat is de parkeerdruk hoog, zeker in de omgeving van het Vrelinghuis en de kinderdagverblijven.
- De trottoirs aan weerszijden van de Biltstraat zijn smal en grenzen aan drukke (fiets)wegen. Dat betekent dat personen, waaronder ouders met kinderen, die willen uitwijken voor een groep demonstranten om zich te onttrekken aan choquerende beelden of anderszins niet ongevraagd en ongewild willen worden geconfronteerd met de demonstratie snel in een verkeersonveilige, (levens)gevaarlijke situatie terecht komen.

De verkeerssituatie op de Biltstraat noopt tot voorschriften.

Uw rechten en die van anderen

In Utrecht hechten wij grote waarde aan het ruimte bieden aan alle rechten, waarbij het recht van de één niet ten koste van een ander mag gaan. Dat betekent dat wij een grote verantwoordelijkheid voelen om ook de rechten van de vrouwen die kiezen voor een abortus te borgen. U heeft het recht om in de nabijheid van de kliniek uw mening kenbaar te maken, maar u mag hiermee de rechten van anderen niet beperken of ontnemen.

(Waarnemingen over) gedrag demonstranten Schreeuw om Leven

De afgelopen jaren is er veel discussie geweest over het gedrag van demonstranten van Schreeuw om Leven. Er zijn verschillende beelden beschreven die dusdanig tegenstrijdig zijn dat de beelden niet met elkaar overeen kunnen komen.

Mijn voorgangers en ik hebben u meerdere keren benadrukt dat de bejegening van de bezoekers door de demonstranten van de kliniek zwaarwegend is. Er mag geen sprake zijn van verhinderen, opdringen of intimiderend gedrag. U heeft bij klachten (van derden) steeds aan de gemeente aangegeven dat u zich hierin niet herkent en zich wel aan de regels houdt en de keuzevrijheid van vrouwen respecteert en dat uw demonstranten zich niet opdringen.

U heeft het recht om te demonstreren, tegelijkertijd geldt dat een ieder te allen tijde vrijelijk en ongestoord de kliniek moet kunnen bereiken en betreden zodat op verantwoorde wijze medische behandeling en/of advies gegeven kan worden. Naast dat het demonstratierecht een grondrecht is, geldt immers ook de zorgplicht van de overheid dat zorgbehoevenden ongestoord toegang hebben tot medische voorzieningen. Dit recht mag niet op onaanvaardbare wijze worden aangetast.

De klachten over het gedrag van en de bejegening door uw demonstranten is sinds de demonstranten zich bevinden op de hoek van de Biltstraat met de Sweelinckstraat sterk verminderd, maar niet

gestopt. Zowel van de kliniek als van derden zijn bij de gemeente en politie klachten binnengekomen die erop duiden dat uw demonstranten zich niet houden aan de opgelegde voorschriften in het Wom-besluit van 15 januari met kenmerk 8469613. De directeur van de kliniek heeft aan de gemeente aangegeven dat het veel minder vaak, maar het nog steeds voorkomt dat patiënten overstuur de kliniek betreden. Hij geeft aan dat dit wel minder vaak gebeurt nu de demonstranten zich op enige afstand van de kliniek bevinden.

De signalen en het vermoeden van overtredingen zijn aanleiding geweest voor de driehoek om het toezicht op uw demonstratie op een andere vorm te geven. Bij een aantal recente demonstraties heeft de politie onopvallend toezicht gehouden (door middel van een camera). De politie heeft mij geïnformeerd dat zij op 4 juni jl., 7 juni jl. en 17 juni jl. hebben geconstateerd dat de demonstranten zich niet aan de voorschriften hebben gehouden. Wat hierbij tevens opvalt, is het feit dat de demonstrant die zich niet houdt aan de voorschriften hier niet door mededemonstranten op wordt aangesproken en/of gecorrigeerd. Dit kan er op duiden dat dit beschouwd wordt als "de normale werkwijze".

Ik neem dit zeer ernstig op. Nadat Schreeuw om Leven vorig jaar enkele malen zonder kennisgeving heeft gedemonstreerd zien wij dit als een nieuwe ontwikkeling die ons zorgen baart over de het naleefgedrag van uw organisatie en haar houding richting het bevoegd gezag, maar ook over de wijze waarop u bezoekers benadert. U houdt zich niet aan de voorschriften die er zijn voor de verkeersveiligheid, de gezondheid en het borgen van de rechten van bezoekers aan de kliniek. Door de handelswijze twijfel ik aan uw bereidheid om volgens de regels demonstreren en of het mogelijk is om met u constructieve afspraken te maken over een veilig en vreedzaam verloop van de demonstraties. De regels zijn er in het belang van uw demonstranten, passanten en in het belang van en voor de rechten van de bezoekers van de kliniek. Uw demonstraties vinden plaats in een druk gebied met veel functies die ook gebruikt worden door kinderen en ouders. De Biltstraat is een cruciale verkeersader in het Utrechtse verkeersnetwerk. De ruimte op de Biltstraat is beperkt en dat vereist van een ieder op alle fronten verantwoord gedrag. Naast de verkeersbelangen en mede gelet op het bovenstaande ben ik van mening dat voorschriften uit het oogpunt van het voorkomen en wanordelijkheden, vanwege de verkeersveiligheid en ter bescherming van de volksgezondheid aan de orde zijn en blijven.

Beoordeling van de kennisgevingen

Op grond van bovenstaande situatiebeschrijving en het huidige informatiebeeld, kom ik tot het volgende beeld:

- Het trottoir bij de kliniek is beperkt door de breedte van 1,40 meter in combinatie met geparkeerde fietsen. Op dit moment speelt bovendien dat er sprake is van een Covid-19-crisis. Momenteel geldt nog steeds het advies om elkaar de ruimte te geven. Het is niet mogelijk demonstranten via het trottoir te passeren en zich te houden aan dit advies van de rijksoverheid.
- Er zijn personen, bijvoorbeeld ouders met kinderen, die aanstoot nemen aan de boodschap van uw demonstraties en zich hieraan willen kunnen onttrekken. Het trottoir biedt onvoldoende ruimte voor passanten om ongehinderd aan de demonstraties van Schreeuw om Leven te onttrekken. Uitwijken kan alleen naar een drukke fietsstraat met gevaarlijke situaties tot gevolg.
- In de omgeving zijn meerdere onderwijs- en kinderdagverblijven; dit betekent dat ook veel ouders met veelal jonge kinderen gebruik maken van de fietsstraat en het trottoir met kinderwagens/buggy's. Personen wijken noodgedwongen uit naar de fietsstraat om voldoende afstand te kunnen houden. Dat is vanuit het oogpunt van de verkeersveiligheid een zeer ongewenste situatie vanwege de drukte van de fietsroute in combinatie met het gemengde gebruik en relatief smalle wegprofiel.
- Uw organisatie heeft in november 2020 minimaal 3 demonstraties gehouden zonder kennisgeving te doen, terwijl uitdrukkelijk door de gemeente is benadrukt dat ook folderacties van Schreeuw om Leven vallen onder de Wet openbare manifestaties. U schendt hiermee willens en wetens uw plicht tot kennisgeving
- De politie heeft ons geïnformeerd dat uw demonstranten zich niet houden aan de gestelde voorschriften omtrent de bejegening van bezoekers van de kliniek. Dit zijn overtredingen op basis van artikel 11 van de Wom. Demonstranten corrigeren elkaar niet op overtredingen. De geconstateerde overtredingen sluiten aan op signalen die ik krijg van de kliniek en van derden.

- Duidelijke omschrijving van de voorschriften over het aanspreken van demonstranten is noodzakelijk om de belangen van de bezoekers van de kliniek te borgen en te voorkomen dat zij in hun (grond)rechten worden aangetast. Een dergelijke schending van (grond)rechten kan worden gekwalificeerd als wanordelijkheid. Indien de voorschriften telkenmale niet worden nageleefd dan kan deze omstandigheid nopen tot het verplaatsen van uw demonstraties.

Besluit

Op basis van artikel 2 en 5 van de Wom kan ik aan een demonstratie beperkingen en voorschriften opleggen.

Ik besluit om op basis van de Wom de volgende voorschriften aan uw demonstraties op te leggen ter bescherming van de belangen van het verkeer, de gezondheid alsmede ter voorkoming van wanordelijkheden en het voorkomen van schending van de (grond)rechten van de bezoekers en derden van de kliniek:

- U mag alleen demonstreren op de aangewezen laad- en loszone zoals die in de bijlage is weergegeven. U mag daarbij niet uitwijken naar het trottoir van de Biltstraat, ook niet om personen aan te spreken en/of folders uit te delen;
- Ten aanzien van het aanspreken van personen en/of aanbieden van folders geldt het volgende met het oogmerk om de rechten van de vrouwen te borgen. U heeft het recht om in de nabijheid van de kliniek uw mening kenbaar te maken, zolang geen sprake is van feitelijk verhinderen van de toegang of het daadwerkelijk lastigvallen van de vrouwen die de kliniek bezoeken en het personeel die in de kliniek werken of deze verlaten. Een ieder dient ten alle tijden vrijelijk en ongestoord de kliniek te kunnen betreden zodat op verantwoorde wijze medische behandeling en/of advies gegeven kan worden. Naast dat het demonstratierecht een grondrecht is, geldt immers de zorgplicht van de overheid dat zorgbehoevenden ongestoord toegang hebben tot medisch voorzieningen.

Uw demonstratierecht kan en mag niet ten koste gaan van de rechten van bezoekers van de kliniek. De rechter heeft in de eerder genoemde casus in Heemstede aangegeven dat wanneer aanspreken van demonstranten leidt tot het onevenredig hinderen van bezoekers om gebruik te maken van hun recht uit de Wet afbreking zwangerschap er sprake is van een wanordelijkheid. Wanneer er sprake is van of kans op wanordelijkheden kan dat aanleiding zijn voor extra voorschriften, beperkingen en/of aanwijzingen (tijdens de demonstratie).

Ik wijs u op de volgende regels die ook gelden bij demonstraties op basis van diverse wet- en regelgeving:

- U dient zich te houden aan de alle geldende wetten en regels, waaronder de regels genoemd bij of krachtens de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19, waaronder de veilige afstandsregel (1,5 meter).
- Het is niet toegestaan een protestactie te houden op het grondgebied van een particuliere eigenaar/bedrijf/organisatie zonder expliciete toestemming van de eigenaar/gebruiker/verhuurder
- Het verkeer, inclusief voetgangers, mag niet worden gehinderd;
- De toegang tot woningen, bedrijven en instellingen dient op geen enkele wijze verhinderd te worden;
- Alle overige door of vanwege de politie of gemeente te geven aanwijzingen moeten direct worden opgevolgd;
- Het is niet toegestaan eventuele spandoeken e.d. aan andermans eigendommen te bevestigen zonder expliciete toestemming van de eigenaar;
- Het met zich voeren en/of tonen van tekens, afbeeldingen of het uiten van teksten die strafbaar beledigend, opruiend of discriminerend zijn is niet toegestaan.

Voorts adviseer ik u uw demonstranten nog op het volgende te wijzen:

- Hanteer de hoest- en handhygiëne zoals omschreven door het RIVM;
- Neem bij verkoudheids- of griepklachten niet deel aan de bijeenkomst. Wees na de bijeenkomst alert op klachten. Indien u na de bijeenkomst klachten krijgt, blijf dan thuis en

maak zo snel mogelijk een afspraak met de GGD om zich te laten testen. Meldt daarbij de deelname aan de bijeenkomst.

Ik wijs erop dat ik de mogelijkheid heb om bij gewijzigde omstandigheden op basis van de Wet openbare manifestaties nieuwe beperkingen op te leggen. Dit kan tot het laatste moment voorafgaand aan de demonstratie. Ook tijdens de demonstratie heb ik de mogelijkheid om (extra) maatregelen te treffen en/of aanwijzingen te geven.

U dient er zorg voor te dragen dat uw demonstratie zal verlopen in lijn met bovengenoemde voorschriften. U dient de regels rond de demonstratie te communiceren naar uw demonstranten, zowel voor als tijdens de demonstratie. Als organisatie blijft u primair verantwoordelijk voor het ordelijk en veilig verloop van de demonstratie. Dat geldt in deze tijd bovenal voor de verantwoordelijkheid die u draagt voor de gezondheid van uzelf, uw demonstranten en passanten in de directe omgeving van uw demonstratie.

Vervolg

De gemeentelijk toezichthouders en de politie zullen zichtbaar en niet zichtbaar doorgaan met controleren of uw demonstranten zich houden aan alle gestelde regels en voorschriften en of bezoekers van de kliniek in hun rechten worden gehinderd. Het is van groot belang dat uw organisatie zich betrouwbare organisatie gaat gedragen.

Indien uw demonstranten doorgaan met het negeren en overtreden van de voorschriften kan de politie strafrechtelijk optreden tegen deze overtredingen (op basis van artikel 11 van de Wom). Daarnaast kunnen nieuwe geconstateerde overtredingen gepleegd door uw demonstranten voor mij aanleiding zijn een nieuw besluit te nemen over de voorschriften en beperkingen, waaronder de locatie, die van toepassing is op uw demonstraties.

Hoogachtend,

De burgemeester van Utrecht,

5.1.2.e

Sharon A.M. Dijkma

Bezwaarclausule

Vindt u het besluit om bepaalde reden onjuist?

Als u vindt dat het besluit onjuist is, dan kunt u bezwaar maken. U kunt uw bezwaar digitaal indienen. Daarvoor kunt u alleen gebruik maken van het door de gemeente beschikbaar gestelde digitale formulier. Dit vindt u op www.utrecht.nl/bezwaar. U kunt het bezwaar niet per e-mail insturen. Maakt u liever per brief bezwaar, dan kunt u uw bezwaarschrift sturen aan de burgemeester van Utrecht, Postbus 16200, 3500 CE Utrecht.

Zorg ervoor dat u het bezwaarschrift indient binnen zes weken na de dag waarop deze brief is verzonden. Daarmee voorkomt u dat ik uw bezwaarschrift niet meer kan behandelen.

In het bezwaarschrift neemt u in ieder geval op:

- uw naam, adres, datum en handtekening; graag ook het telefoonnummer waarop u overdag te bereiken bent;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaarschrift is gericht; vermeld hierbij de verzenddatum en
- het kenmerk van dat besluit en stuur een kopie daarvan mee;
- de reden waarom u vindt dat het besluit onjuist is.

De indiener van het bezwaarschrift kan, als onverwijlde spoed dat – gelet op de betrokken belangen vereist - eveneens een voorlopige voorziening vragen aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Utrecht, sector Bestuursrecht, postbus 13023, 3507 LZ, Utrecht. Voor het in behandeling nemen van een dergelijk verzoek is griffierecht aan de rechtbank verschuldigd.

BIJLAGE 1: foto's demonstratielocatie

